Het Europese bestuiversinitiatief 'European Pollinator Initiative'

Rinus Sommeijer

Het is voor iedereen duidelijk dat bijen van grote betekenis zijn door de bestuivingsdiensten die ze uitvoeren, zowel in natuurlijke gebieden als in landbouwsystemen. Zoals veel andere soorten planten en dieren worden tegenwoordig ook populaties van bijen toenemend bedreigd

door een reeks van oorzaken zoals verandering van landgebruik, landbouwbeschermingsmiddelen, habitatvernieling en impact van ingevoerde soorten (voornamelijk ziekten en plagen). De laatste tijd is er veel belangstelling voor de achteruitgang van de bijen als natuurlijke bestuivers. Honingbijen zijn de belangrijkste geteelde bestuivers over de hele wereld. Maar, de laatste tijd heeft de bijenteelt met de honingbij enorme schade opgelopen. Er is een duidelijke en wereldwijde achteruitgang in aantallen volken die beschikbaar zijn voor bestuiving.
Dit is zeer nadelig voor de bestuiving van wilde planten en geteelde gewassen. Echter, de laatste jaren is steeds duidelijker geworden dat ook de wilde, solitaire, bijen een belangrijke rol spelen bij de bestuiving van verschillende fruit-, noot-, en zaadgewassen. Maar helaas, ook de populaties van solitaire bijen gaan merkbaar achteruit.
Deze ongunstige ontwikkelingen, gedocumenteerd door recent wetenschappelijk onderzoek, hebben tot gevolg gehad dat er op de conventie voor biologische diversiteit (beter bekend als de Rio conventie) een International Pollinator Initiative (IPI) is ingesteld. Belangrijk doelen waren om de huidige geografische verspreiding en de talrijkheid van bijensoorten te bepalen en om na te gaan wat hun rol is als bestuivers in verschillende ecosystemen. Men wil vooral nagaan waardoor bepaalde soorten zo merkbaar achteruitgaan, zodat met deze informatie gewerkt kan worden aan de bescherming van soorten en habitats. Er zijn sinds "Rio" verschillende regionale afdelingen van het IPI opgezet, o.a. een Afrikaans bestuivingsinitiatief, een Braziliaans initiatief, etc. Zo coordineert b.v. in de VS het Coevolution Institute de "North American Pollinator Protection Campaign". In Europa is onlangs, met steun van de EC, een Europese organisatie opgezet: ALARM (www.rdg.ac.uk/caer/project_alarm.html). Tijdens de vergadering van de Europese bijenonderzoekers (EurBee) in Udine, Italië, in september 2004, werd er melding gemaakt van de poging om tot oprichting van een Europees bestuiversinitiatief (EPI) te komen (www.europeanpollinatorinitiative.org). Deze organisatie zal gecoordineerd worden door Dr. Simon Potts van de University of Reading, UK. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk activiteiten op het gebied van onderzoek aan bijen, en met name naar de verspreiding van soorten en dynamiek van populaties, te bundelen. Het lijkt me belangrijk dat het vele Nederlandse werk aan solitaire bijen, b.v. gedaan binnen de sectie Hymenoptera van de NEV, in deze kringen wordt gepresenteerd.